

Arbeidstid, arbeidsplan og lokal særavtale for kulturskolelærere i KS

Kulturskolelærere jobber til svært ulike tidspunkt, og mange har mye av sin undervisning på ettermiddager, kvelder, helger og høytidsdager. I denne artikkelen har vi samlet det som er relevant av lover og sentralt avtaleverk i KS i forhold til arbeidstid og arbeidsplan.

Kulturskolelærerne har de ytre rammene av sin arbeidstid regulert i hovedtariffavtalen (HTA) i kapittel 1:

4.2.5 Kulturskole

Ansatte i kulturskole har et ordinært brutto årsverk på 1950 timer. Med mindre annet avtales lokalt, gjelder som et utgangspunkt en planfestet arbeidstid på 1300 timer. I denne tiden ligger et undervisningsomfang på inntil 741 klokketimer.

På den enkelte arbeidsplass kan tillitsvalgte forhandle egne lokale særavtaler om arbeidstid som er bedre og mer detaljert. Creo anbefaler alle tillitsvalgte å vurdere om det er behov for å forhandle lokal særavtale. Denne artikkelen kan være til hjelp i dette arbeidet.

Arbeidstid

Arbeidstid og arbeidsfri

Arbeidsmiljølovens (Aml) § 10-1. (1 og 2) definisjoner av:

- Arbeidstid: Den tid arbeidstakeren står til disposisjon for arbeidsgiveren.
- Arbeidsfri: Den tid arbeidstakeren ikke står til disposisjon for arbeidsgiveren. Dette er særlig viktig å merke seg dersom man har deltidsstilling (og eventuelt flere arbeidsgivere å forholde seg til).

Arbeidsåret, og daglig og ukentlig arbeidstid

HTA kap. 1. § 4.2.5

- Brutto årsverk på 1950 timer (i 100% stilling). Brutto årsverk inkluderer fem uker ferie og ti røde dager (1. og 17. mai, Kristi himmelfart, 1. og 2. juledag, 2. påskedag og pinsedag, skjærtorsdag, langfredag og 1. nyttårsdag), mens 1687,5 timer (1950 timer minus ferie og røde dager) utgjør det faktiske årsverket.
- 1300 timer av årsverket er planfestet arbeidstid, med mindre annet avtales lokalt.
- Av 1300 arbeidsplanfestede timer skal inntil 741 timer utgjøre rammen for undervisning/utøvende aktivitet.
Formuleringen i HTA med inntil 741 timer gir åpning for lokale avtaler med lavere undervisningsomfang.
- 559 timer er arbeidsplanfestede timer (timer som arbeidsgiver har styringsrett over).
- 387,5 timer er ubunden tid (timer som arbeidsgiver ikke har styringsrett over).

Pauser

Aml § 10-9

- Arbeidstaker skal ha minst en pause dersom den daglige arbeidstiden overstiger fem og en halv time. Pausene skal til sammen være minst en halv time hvis den daglige arbeidstid er minst åtte timer. Dersom arbeidstaker ikke fritt kan forlate arbeidsplassen under pausen eller det ikke finnes tilfredsstillende pauserom, skal pausen regnes som en del av arbeidstiden.

Reisetid

HTA Kap. 1, § 4.7

- Arbeidstakere som pålegges å reise utenom ordinær arbeidstid, inngår avtale med arbeidsgiver om godtgjøring/avspasering av denne reisetiden.
- Reise til og fra arbeid er ikke arbeidstid, mens reise mellom ulike oppmøtesteder (for eksempel ved desentral undervisning) som hovedregel regnes som arbeidstid.

Lørdags- og søndagstillegg

HTA kap. 1, § 5.2

- For ordinært arbeid mellom kl. 00.00 lørdag og kl. 24.00 søndag betales et tillegg på minst 22 %. Tillegget skal ikke være lavere enn minst kr 70,- pr. arbeidet time.
- Det kan etter drøftinger fastsettes ulike satser for tillegget avhengig av arbeidsbelastning, arbeidstidsordning eller andre lokale behov. Tilleggene bør innrettes slik at de stimulerer til flere hele stillinger.

Kvelds- og nattillegg

HTA kap. 1, § 5.4.2

- Arbeidstakere som ikke kommer inn under punkt 5.4.1, tilstås minst kr. 32,- pr. arbeidet time mellom kl. 17.00 og kl. 06.00.
(§ 5.4.1 For arbeidstakere som arbeider etter skift- eller turnusplaner)
- Det kan etter drøftinger fastsettes ulike satser for tillegget avhengig av arbeidsbelastning, arbeidstidsordning eller andre lokale behov. Tilleggene bør innrettes slik at de stimulerer til flere hele stillinger.

Helge- og høytidstillegg

HTA kap. 1, § 5.3.1

- For ordinært arbeid mellom kl. 00.00 og kl. 24.00 på helge- og høytidsdager, på påskeaften samt for arbeid mellom kl. 12.00 og kl. 24.00 på onsdag før skjærtorsdag, pinse-, jul- og nyttårsaften betales et tillegg på 1 1/3 timelønn pr. arbeidet time.

HTA kap. 1, § 5.3.2

- Etter at spørsmålet er drøftet mellom partene lokalt, kan det i stedet for godtgjøring etter punkt 5.3.1 helt eller delvis gis 1 1/3 times fri pr. arbeidet time. Slik fritid kan ikke legges til de tider/dager som er nevnt underpunkt 5.3.1 og skal for øvrig gis innen 1 måned dersom partene ikke blir enige om noe annet.

Tariffavtalen åpner for å fastsette andre (høyere) satser etter drøfting, avhengig av arbeidsbelastning, arbeidstidsordning eller andre lokale behov.

Lov om 1. og 17. mai som høgtidsdager §3

Arbeidsgiver skal betale full lønn for 1 og 17 mai som ikke faller på en søndag eller annen helgedag til arbeidstaker som har vært tilsatt hos ham i sammenheng de siste 30 dagene forut eller er tilsatt seinere når arbeidet er av minst 30 dagers varighet. Arbeidstaker som må arbeide nevnte dager skal ha samme lønnstillegg som han etter avtale eller regulativ måtte ha krav på for søndager.

Delt dagsverk

HTA kap. 1, § 5.5

- Delt dagsverk benyttes kun i de tilfeller hvor det er nødvendig for å opprettholde en forsvarlig drift.
- Dersom delt dagsverk unntaksvis er nødvendig, utbetales 1 timelønn pr. arbeidsdag.

- Hvis arbeidstakeren må møte opp flere enn 2 ganger hver arbeidsdag, er godtgjørelsen ytterligere 1 ½ timelønn pr. arbeidsdag.
- Forutsetningen er at arbeidsdagen inklusive oppholdene og spisepausene strekker seg over 9 timer eller mer.
- Hvilepauser som anordnes i henhold til bestemmelser i aml eller etter arbeidstakerens ønske, regnes i denne forbindelse ikke som oppdeling av tjenesten.

Overtid og merarbeid

Overtid – forskjøvet arbeidstid

HTA kap. 1, § 6.1 og 6.2

- Pålagt arbeid ut over den ordinære arbeidstid er overtidsarbeid.
- Overtidsarbeid skal innskrenkes mest mulig.
- Bestemmelsene gjelder kun for arbeidstakere i heltidsstillinger. Deltidsansatte har likevel krav på overtidskompensasjon dersom de pålegges å arbeide ut over det som er fastsatt for full stilling pr. dag (dog minimum 6 timer dersom arbeidstiden varierer fra dag til dag) eller pr. uke.

Aml § 10-6 Overtid (og fra kommentarer til bestemmelsen)

- Arbeid ut over avtalt arbeidstid er overtidsarbeid må ikke gjennomføres uten at det foreligger et særlig tidsavgrenset behov for det.
- Varer arbeidet for noen arbeidstaker ut over lovens grense for den alminnelige arbeidstid regnes det overskytende som overtidsarbeid.
- Merarbeid er arbeid som utføres ut over avtalt arbeidstid, men innenfor rammene for den alminnelige arbeidstid.
- Det er ikke tillatt å bruke hverken merarbeid eller overtid som en fast ordning. Før merarbeid eller overtidsarbeid iverksettes, skal nødvendigheten av arbeidet, dersom det er mulig, drøftes med de tillitsvalgte.
- Merarbeid gir ikke krav på overtidsbetaling.
- For overtidsarbeid, det vil si arbeid ut over lovens begrensninger i den alminnelig arbeidstid, vil derimot arbeidstaker ha krav på overtidsbetaling.

Tilleggslønn

HTA, kap. 3, § 3.7

- Faste og variable tillegg knyttet til arbeidsytelse, er pensjonsgivende når de godtgjøres som årsbeløp og utbetales på samme måte som ordinær lønn. Dette gjelder følgende ytelser:
  - kap. 1 § 5 punkt 5.2 Lørdags- og søndagstillegg
  - kap. 1 § 5 punkt 5.4 Kvelds- og nattillegg
  - ytelser som etter sentrale særavtaler er pensjonsgivende
- Med grunnlag i gjeldende arbeidsplan beregnes tilleggene for den enkelte arbeidstaker på årsbasis og omregnes til månedlige beløp. Ved beregning av tilleggslønn legges det til grunn et årstimetall på 1900 timer.
- Tilleggene faller bort når grunnlaget for dem ikke lenger er til stede.
- Midlertidige avvik fra gjeldende arbeidsplan for kortere tidsrom enn 6 uker skal ikke medføre endring i utbetaling av faste tillegg til månedslønn. Ved faktiske merbelastninger i form av flere kvelds- og nattevakter og lørdags- og søndagsvakter i avviksperioden utbetales differansen i forhold til det beregnede faste tillegget.
- Ved endring av arbeidsplanene og avvik som varer mer enn 6 uker, skal det foretas ny beregning av fast tilleggslønn.

- Deltidsansatte, vikarer og ansatte med tidsbegrenset tilsetning som får månedslønn, får tillegget beregnet på samme måte som for faste heltidstilsatte.
- Ekstrahjelper får tilleggsytelsene godtgjort i henhold til faktisk utført arbeid som gir rett til tillegg.

Seniorpolitikk

HTA, kap. 3, § 3.2.3

- Partene skal drøfte og utvikle en seniorpolitikk for å motivere arbeidstakere til å stå lenger i arbeid. Kompetanseutvikling er sentralt i disse drøftingene.
- Virkemidler kan være tilpasset arbeidstid, redusert omfang av nattarbeid, tilrettelegging av arbeidsoppgaver, tjenestefri med lønn, kronetillegg, kontantutbetaling e.l.
- Arbeidsgiver kan avtale virkemiddelbruk med den enkelte arbeidstaker.
- Arbeidsgiver orienterer tillitsvalgte om inngåtte avtaler.

Arbeidsplaner

Arbeidsplan

Aml § 10-3

- Dersom arbeidstaker arbeider til ulike tider på døgnet, skal det utarbeides en arbeidsplan som viser hvilke uker, dager og tider den enkelte arbeidstaker skal arbeide.
- Arbeidsplanen skal utarbeides i samarbeid med arbeidstakernes tillitsvalgte, så tidlig som mulig, og senest to uker før iverksettelsen.

Arbeidsplan skal foreligge til enhver tid for kulturskolelærere. Creo anbefaler at det utarbeides arbeidsplaner for ett år om gangen (01.08 – 31.07). Alternativt kan oversikt over arbeidsoppgaver settes opp og beregnes for et semester om gangen, hhv. 01.08 – 31.12 og 01.01 – 31.07. Endringer i arbeidsplanen kan foretas med 2 ukers varsel, jf. aml 10-3.

Lokal særavtale

Lokale særavtaler er hjemlet i Hovedavtalen del A § 4-5. En særavtale kommer i tillegg til Hovedtariffavtalen. Lokal særavtale om arbeidstid er hjemlet i Hovedtariffavtalen kapittel 1:

4.2.5 Kulturskole

Ansatte i kulturskole har et ordinært brutto årsverk på 1950 timer. Med mindre annet avtales lokalt, gjelder som et utgangspunkt en planfestet arbeidstid på 1300 timer. I denne tiden ligger et undervisningsomfang på inntil 741 klokketimer.

Formuleringen «inntil 741 klokketimer» gir åpning for lokale særavtaler med et lavere undervisningsomfang.

Lokale særavtaler må aldri være dårligere enn disse:

- Arbeidsmiljøloven (aml)
- Hovedtariffavtalen (HTA)

Dette anbefaler Creo å forhandle inn i en lokal særavtale om arbeidstid:

- Arbeidsårets lengde er 38 uker (Creo anbefaler at man som hovedregel følger grunnskolenes arbeidsår, dvs. 38 uker avsatt til undervisning), og en uke avsatt til plandager og/eller

kompetanseheving. Dersom man lokalt ønsker å ha færre undervisningsuker, anbefaler vi at ekstra arbeidstid pr uke ikke tillegges ordinær undervisningstid, men at tiden forbeholdes ulike prosjekt. Vær oppmerksom på arbeidsmiljølovens § 10-4 om alminnelig arbeidstid.

- Planfestet arbeidstid kan maksimalt være 9 timer pr. dag og inntil 37,5 timer pr. uke (av planfestet arbeidstid på 1300 timer i full stilling).
- Nedsatt leseplikt for fag som har en byrdefull undervisningssituasjon (som for eksempel ved store grupper, fare for skader og kroniske belastningslidelser).
- Mer enn 2 ukers varsel på endring av arbeidsplan (bedre enn aml § 10-3). For eksempel: Endringer i arbeidsplanene kan foretas med 4 ukers varsel.
- Hovedtariffavtalens kap. 1. § 2.5 burde gjøres gjeldende for kulturskolelærere:

Tilsettingsforhold for undervisningspersonale regnes fra dato til dato, men likevel slik at et tilsettingsforhold som varer et skolehalvår, regnes fra 1.8. til 31.12., henholdsvis 1.1. til 31.7., og et tilsettingsforhold som varer et skoleår, regnes fra 1.8. til 31.7., inklusive lovbestemt feriefritid.

- Utarbeide arbeidsplaner for ett år om gangen (01.08 – 31.07). Alternativt kan oversikt over arbeidsoppgaver settes opp og beregnes for et semester om gangen, hhv. 01.08 – 31.12 og 01.01 – 31.07.
- Bedre vilkår (enn aml § 10-9) for pauser. For eksempel: 30 minutter pr. undervisningsdag med mer enn 3 klokketimer undervisning.
- Seniorpolitikk (fra SFS 2213, punkt 4, som også bør gjøres gjeldende for kulturskolelærere):

Lærernes samlede arbeidsoppgaver skal utføres innenfor et årsverk på 1650 timer for lærere som er 60 år og eldre.

- Livsfasetiltak (fra SFS 2213, punkt 6, som også bør gjøres gjeldende for kulturskolelærere):

Lærere har rett til å få redusert undervisningen med inntil 6 % fra skoleårets begynnelse det første yrkesåret etter fullført faglig og pedagogisk utdanning.

Lærere har rett til å få redusert undervisningen med inntil 6 % fra skoleårets begynnelse det kalenderåret de fyller 57 år.

Lærere har rett til å få redusert undervisningen med inntil 12,5 % fra skoleårets begynnelse det kalenderåret de fyller 60 år.

Nyutdannede lærere og lærere over 60 år disponerer den frigjorte tiden til for- og etterarbeid og faglig ajourføring i planfestet arbeidstid, dersom man ikke blir enige om noe annet.

Se også Creos anbefalte maler: <https://creokultur.no/tariffavtaler/kommunalt-tariffomrade-ks/>

- Anbefalt mal arbeidstidsavtale teater
- Anbefalt mal arbeidstidsavtale dans
- Anbefalt mal arbeidstidsavtale instrumental
- Anbefalt mal arbeidstidsavtale visuelle fag